

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 din, za 1/2 leta
90 din, za 1/4 leta 45 din,
mesečno 15 din; za ino-
zemstvo: 210 din. — Pla-
ča in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Številka 42.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravnništvo
je v Ljubljani v Gregorči-
čevi ulici 23. — Rokopisov
ne vračamo. — Račun pri
pošt. hranilnici v Ljubljani
št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak ponedeljek,
sreda in petek

Ljubljana, sreda 14. aprila 1937

Cena posamezni številki 1.50

Neenakosti mora biti konec

Trgovstvo Jugoslavije je v vseh svojih resolucijah in spomenicah ponovno ter krepko naglasilo, da je njegova temeljna zahteva, da se odpravijo vsi privilegiji in vse neenakosti. Kakor ne zahteva trgovstvo za sebe prav nobenih privilegijev in prav nobenih posebnih ugodnosti, tako mora tudi zahtevati, da se proti njemu ne dovoljujejo drugim nobeni privilegiji in nobene posebne ugodnosti. Če celo pa je nedopustno, če se dovoljujejo privilegiji v davčnem pogledu.

Vsak državljan je dolžan plačevati davke in tej splošni dolžnosti se trgovstvo niti najmanj ne upira. Upirati pa se mora temu, da pada na nekatere vsa peza stalno rastočih davčnih bremen, dočim so drugi teh davčnih bremen kar stalno oproščeni. Že celo nezaslišano pa je, kadar ti privilegiranci baš na podlagi teh svojih privilegijev uničujejo gospodarsko one, ki plačujejo vse davke.

In to se danes dogaja! Nabavljajno združenje je oproščeno večine davkov, nabavljajno združenje železničarjev celo plačevanja železniške prevoznine in na podlagi teh privilegijev konkurira legalni trgovini povsod in v vseh mestih. Celo to se dogaja, da se funkcionarji tega nabavljalnega združenja na občnih zbiorih javno hvalijo, koliko trgovcev so že uničili in koliko jih še bodo! Doživeli smo tudi že to, da se je na občnem zboru nabavljalnih za drug drž. nameščencev javno bahal član takšne zadrage, da je cilj nabavljalnega združenja, da trgovce pogine!

Z drugimi besedami pa se pravi to, naj pogine tisti, ki je najboljši davkoplačevalec! Že zaradi golega egoizma, da ji ne propadajo davkoplačevalci, bi morala država nastopiti proti temu zlohotnemu uničevanju trgovstva. Recimo, da bi se namera teh nasprotnikov trgovstva res posrečila in da bi vse trgovstvo propadlo. Kdo pa bo potem plačeval davke? Ali mar privilegiranci, ki sploh ne plačujejo davkov? Odkod pa bo potem prejela država svoje dohodke? Ali res ne razumejo odločujoči krogi, da mora od tega priti, če bodo še naprej dopuščali, da se s privilegiji uničujejo trgovci?

Če pobira država od trgovcev davke — in pobira jih vsako leto v vedno večji višini — potem prevzema s tem tudi dolžnost, da trgovcem omogoči redno poslovanje, da morejo za davke potrebni denar tudi zaslužiti! Če zahteva država od prav vsakega predmeta, ki ga prodaja trgovec, davek, tudi dvakratni davek, če zahteva poleg tega svoj davek še posebej od zaslužka trgovca, potem je dolžna, da tudi zaščiti trgovca v tem smislu, da ne more konkurirati s trgovcem nihče, kdor ne plačuje prav istih davkov kakor trgovec.

A te zaščite danes trgovec nima! S trgovcem more in sme tekmovali nabavljajna zadruga, ki ne plačuje niti pridobnine, ki ji zastoj prevaža železniška blago, ki dobiva od države cenene kredite itd. Trgovcem morejo danes nemoteno konkurirati vse številne industrijske prodajalne in filiale, ki ne plačujejo niti sorazmeren del onih davkov, kakor jih plačuje trgovec. Domačim trgovcem morejo nadalje nemoteno konkurirati tudi vse one tuje velekapitalisti-

ne družbe, ki kljub svojim milijonskim obratom ne plačajo niti toliko davkov kakor čisto majhen podeželski trgovec z mešanim blagom. Vsa davčna morala je s tem poteptana v prah, obenem pa se uničuje s tem panoga narodnega gospodarstva, ki edina more zbrati oni narodni kapital, ki nam je za našo gospodarsko osamosvojitev potreben.

A ne samo v davčnem pogledu, tudi v drugih ozirih se trgovce zapostavlja proti drugim stanovom.

Klasičen primer za to je kmečka zaščita. Nič nimamo proti temu, če se kmetiskim dolžnikom pomaga, vendar ne gre, da se zaradi te zaščite prodaja premoženje trgovca na dražbi v brezenje, ker ne more izterjati svojih posojil pri kmetu! Naj bodo zaščiteni tudi denarni zavodi! Toda vnebovpijoča krivica je, če zaradi te zaščite propade trgovci, ker ne more dvigniti svoje vloge v hranilnici. Nezaslišano je, da prihajajo aktivni trgovci na boben zaradi zaščite drugih.

Takšne in slične neenakosti se morajo nehati, ker se z njimi podirajo temelji, na katerih je zgrajena vsaka država. Ni države na svetu, ki bi mogla davčne neenakosti trajno prenesti. Napreduje le država, ki strogo spoštuje vedno veljavno načelo, da imajo vsi državljani enake davčne dolžnosti in zato tudi enake pravice.

To svojo temeljno državljansko pravico zahtevajo za sebe tudi trgovci in zato se morajo vse davčne in druge neenakosti nehati!

Ugotovitve trgovstva Jugoslavije

Komunike o plenarni seji Centralnega predstavništva v Zagrebu

Seja Centralnega predstavništva zvez trgovskih združenj kr. Jugoslavije se je nadaljevala še v ponedeljek. Po vsestranski in izčrpi debati o stanju trgovstva v Jugoslaviji je bil izdan o seji naslednji oficijalni komunikat:

Centralno predstavništvo zvez trgovskih združenj kraljevine Jugoslavije je na svoji seji dne 11. in 12. t. m. v Zagrebu, na kateri so bile zastopane vse zveze trgovskih združenj v državi, ugotovilo naslednje:

Da se naša trgovina in sploh vse narodno gospodarstvo nahaja v zelo težkem, že skoraj obupnem stanju.

Centralno predstavništvo ugotavlja popolnoma odkrito vzroke tega stanja v naslednjih okoliščinah:

Ker obstoji naval nezaželenega tujega kapitala in njegovo pronicanje celo v detajlno trgovino, nadalje zaradi filialnega sistema in sistema industrijskih prodajalnic ter veleblagovnic.

Sistem veleblagovnic z uporabljanjem nestrokovnega, zlasti bedno plačanega ženskega osebja in z

mehanizacijo dela onemogoča vzgojo strokovno usposobljenega naraščaja v nacionalni trgovini.

Favoriziranje konzumno-nabavljalnih združenj — pri čemer pa konstatiramo, da nimajo trgovci nič proti združništvu, dokler se to ne bavi s trgovino z vsem in vse mogočim brez plačevanja javnih davščin, ki se potem prevale najbolj na trgovski stan —

Svobodno karteliranje industrije in kategorizacija trgovcev po kartelih, radi česar se ne more razviti svobodno nabavljanje blaga, s čimer je onemogočena svobodna in lojalna tekma. Nadalje neupravičeno in brezkontrolno poviševanje cen po kartelih, kar publika potrošnikov neupravičeno pripisuje v greh trgovcem.

Nadalje:

Ker se je dosedaj izvajalo razdolževanje v korist posameznih, a na škodo drugih stanov, pri čemer so ostali trgovci ne le nezaščiteni, temveč so se tudi po sedanjem zakonu o konkurzu in zakonu o poravnah izven stečaja rapidno uničevali;

ker se zakon o neposrednih davkih v svojih določilih ne uporablja enako proti družbam in proti samostojnim trgovinam;

ker se zaradi neizenačenih obremenitev v posameznih banovinah ter v ostalih samoupravnih območjih v državi ustvarjajo različne davčne fronte, ki onemogočajo pravično zamenjavo blaga;

ker se brez potrebe zavlačuje novelizacija gospodarske zakonodaje;

ker se ne postopa v smislu spomenic in resolucij trgovskih organizacij, dočim se istočasno neupravičeno zahtevam zastopnikov tujega kapitala zelo hitro ustreza.

Poudarjajoč vse to pred širšo javnostjo po svojem Centralnem predstavništvu in svojih organizacijah dela trgovski stan že zadnje napore, da se to premaga, ne le v svojem interesu, temveč tudi v interesu vsega našega narodnega gospodarstva in s tem tudi naroda in države. Zbog tega apelira na vso javnost, da bi stanje trgovskega gospodarstva pravilno razumela in podprla trgovstvo v njegovih upravičenih prizadevanjih.

Boj zaradi podružnice »Ta-Te« v Zagrebu

Spomenica Centralnega predstavništva banu dr. Ružiču — Obrtna oblast zaprla podružnico „Ta-Te“

Kakor smo že poročali v prejšnji številki, je takoj drugi dan po objavi razsodbe drž. sveta otvorila veleblagovnica »Ta-Ta« v Zagrebu v hiši Assicurazioni Generali svojo podružnico.

Združenje trgovcev v Zagrebu je nato vložilo na obrtno oblast vlogo, v kateri zahteva, da se zapre podružnica »Ta-Te«, ker gre za veleblagovnico, ki je po uredbi o prepovedi veleblagovnic prepovedana. Zato naj se podružnica zapre ter takoj uničijo vsa dovoljenja, ki so bila dosedaj izdana za poslovanje te podružnice.

V soboto se je nato nadaljevala razprava pri obrtni oblasti zaradi prijave trgovskega združenja. Takoj v začetku razprave je dr. Juraj Pečarevič v imenu tvrdke »Ta-Ta« podal na prijavo združenja odgovor »Ta-Te«, ki je obsegal polnih 16 strani.

Nato je obrtna oblast imenovala gg. Djura Medveda in Slavka Hiršla kot strokovnjake, ki naj

ugotove, ali gre pri zagrebški podružnici TT za veleblagovnico, ki je po uredbi prepovedana.

Dr. Pečarevič je v imenu tvrdke TT odklonil oba predlagana strokovnjaka in predlagal, da se imenujeta kot strokovnjaka po en profesor univerze ter trg. visoke šole. Obrtna oblast ni sprejela tega predloga in pooblastila gg. Medveda in Hiršla, da pregledata prodajalnico TT v Preradovičevi ulici. Nato sta bila oba zaprišena.

Dr. Pečarevič se je nato v imenu tvrdke TT uprl temu, da bi se pregled izvršil v kratkem času in zahteval za to rok 8 dni. Obrtni odsek pa je bil mnenja, da se prepušči strokovnjakom, da sami odločajo, kako dolgo mora trajati ogled.

Zastopnik TT brez pooblastila

Ko so bili vsi predlogi dr. Pečareviča glede strokovnjakov in pregleda odbiti, pa je ta nakrat pred-

lagal, da se ves dosedanj postopek razveljavi, ker nima on pooblastila, da zastopa firmo »Ta-Ta« v tem sporu. Zastopniki združenja so nato naglasili, da je dr. Pečarevič od vsega početka nastopal kot pooblaščenec tvrdke TT, da je to trdilo tudi stalno zastopal in da je pri dvigu obrtnih dovolil za »Ta-To« predložil tudi svoje pooblastilo.

Toda dr. Pečarevič je izjavil, da je prišel k razpravi, ker je bil povabljen od obrtne oblasti, da pa za zastopanje »Ta-Te« v tem sporu ni pooblaščen. (Zakaj ni tega takoj povedal, ni ravno težko uganiti.)

Po tej izjavi dr. Pečareviča vodja razprave pač ni mogel storiti nič drugega, kakor da je proglasil ves dosedanj postopek kot neveljaven, ker je manjkalo pri razpravi zastopnik TT. (Sicer bi se moglo zgoditi to, kar v Beogradu, ko je državni svet iz podobnega formalnega razloga razveljavil

Občni zbor Društva industrijcev in veletrgovcev v Ljubljani

bo v ponedeljek, 19. aprila 1937 ob pol 10. uri dop. v društveni sejni dvorani v palači Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani, Tyrševa cesta 1b, II. nadstropje z naslednjim dnevnim redom:

1. Otvoritev in poročilo predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Poročilo nadzorstva.
5. Volitev društvenega odbora in društvenega nadzorstva (§§ 10. in 15. pravil).
6. Slučajnosti.

prepoved uprave mesta Beograda glede »Ta-Te«.)

Zavlačevalni manever dr. Pečareviča je seveda nad vse ogorčil trgovce ter je zato obiskala delegacija bana savske banovine dr. Ružiča in mu razložila vso situacijo.

Podružnica »Ta-Te« prepovedana

Še v nedeljo je nato obrtna oblast razposlala nova vabila za komisijski ogled v trgovini »Ta-Te« v Preradovičevi ulici. K temu ogledu Združenje trgovcev ni bilo več povabljen. Od mestnega poglavarstva sta prišla mestni tajnik Franjo Bukovič in dr. Zvonimir Turina. Za tvrdko »Ta-Ta« sta prišla prokurist centrale Zvonimir Janković in pravni zastopnik podružnice dr. Hrvoje Megulič. Ko je hotel izvršiti zastopnik občine ogled, je izjavil zastopnik TT, da zahteva izključitev mestnega tajnika g. Bukoviča kot referenta in mestnega senatorja g. Einwalterja kot poglavarja obrtne oblasti, ker ima razlog, da dvomi v njih nepristranost v tem vprašanju.

S tem je nastala zopet nova situacija in potreben je postal poseben sklep novega župana doktorja Pejčiča, da odloči glede sestave komisije.

V ponedeljek pa je obrtna oblast izdala odlok, da se mora podružnica »Ta-Ta« v Zagrebu zapreti, kar se je tudi zgodilo.

S tem pa seveda spor še ni končan, ker bo pač »Ta-Ta« napela vse sile, da doseže razveljavljenje tega odloka. Drugo vprašanje pa je, če se ji bo to tudi posrečilo. Trdno smo prepričani, da bodo vsa njena prizadevanja zaman, da bo uredba o prepovedi veleblagovnic obveljala in da bo oblast nacionalno trgovino zaščitila pred prodiranjem tujega velekapitala.

Delegacija Centralnega predstavništva pri banu dr. Ružiču

V ponedeljek dopoldne se je pojavila pri banu savske banovine dr. Marku Ružiču delegacija Centralnega predstavništva zvez trgovskih združenj, da mu razloži stališče trgovstva glede veleblagovnic »Ta-Ta«. Gospod ban je sprejel deputacijo zelo ljubazno in ji obljubil svojo pomoč. Deputacija je pri tej priliki izročila g. banu naslednjo spomenico:

Gospod ban!

Zastopniki zvez trgovskih združenj iz vseh banovin so na zasedanju Centralnega predstavništva zvez trgovskih združenj kr. Jugos-

slavije, ki je bila dne 11. in 12. t. m. v Zagrebu, soglasno sklenili, da zaprosijo Vas, gospod ban, kot vrhovnega glavarja te banovine, da bi blagovolili odrediti, da bi se prodiranje pogubnega sistema veleblagovnic, kakršna je »Ta-Ta«, v Vaši banovini, zlasti pa v mestu Zagrebu, preprečilo, ker je sistem uničevanja individualne trgovine, t. j. majhnega gospodarstvenika, ob enem tudi sistem navadnega izkoriščanja nepoučenega potrošnika, da niti ne govorimo o sistemu, ki pomeni izigravanje davčne dolžnosti tako na škodo države kot na škodo samoupravnih edinic.

Ker je tvrdka »Ta-Ta«, d. d. v Beogradu, podružnica v Zagrebu, prišla na nezakonit način v posest več dovoljenj, izigravajoč pri tem razna zakonska določila in predpise, je tem bolj veliko ogorčenje vsega našega narodnega gospodarstva, da je mogla tvrdka »Ta-Ta« kot eminentno tuje podjetje kljub vsem zakonskim predpisom dobiti koncesijo.

Zato se Centralno predstavništvo celotnega trgovskega stanu kraljevine Jugoslavije s svoje seje obrača na Vas, gospod ban, s prošnjo, da odredite vse potrebno, da bi se škodljivo delovanje veleblagovnice »Ta-Ta« na območju Vaše banovine, zlasti v mestu Zagrebu, že od vsega začetka onemogočilo in prepovedalo.

V Zagrebu, dne 12. aprila 1937. Za Centralno predstavništvo Zvez trgovskih združenj kr. Jugoslavije:

Ivan Prpić s. r., Zagreb,
Vojin Varošić s. r., Skopje,
Ivan Žaja s. r., Split,
Dr. M. Mikulić s. r., Osijek,
Inž. Ljubiša Milošević s. r., Beograd,
Ferdo Pinter s. r., Ljubljana,
Nedeljko K. Savić s. r., Beograd,
Dragutin Lisac s. r., Zagreb,
Krešimir Brovet s. r., Zagreb.

Spomenica je imela uspeh in oblast je pokazala razumevanje za eno glavnih zahtev trgovstva.

Poslovodja podružnice se upira odloku oblasti

Podružnica »Ta-Te« v Zagrebu ni bila v tork odprta do 9. dopoldne in vse je že mislilo, da sploh ne bo odprta. Toda ob 9. uri je bila zopet odprta in začela je poslovati. Ob 12.45, v času opoldanskega odmora pa je prišel v podružnico zastopnik obrtne oblasti Vjekoslav Pirnat ter pokazal vodji podružnice odlok obrtne oblasti, da se morajo prostori podružnice takoj zapreti in zapečatiti. Poslovodja Vašić pa je odklonil, sprejem tega odloka, ker da ga sme sprejeti samo šef podružnice g. Janović. Prav tako je odklonil, da izroči ključ brez posebnega dovoljenja šefa Janovića. Nato je g. Pirnat sam poiskal ključ, ki mu jih je pa g. Vašić iztrgal. Poklican je bil nato policijski stražnik, nakar so bila vsa vrata zaklenjena in zapečatena.

Nemški trgovci češkoslovaške proti veleblagovnicam

Državna zveza nemškega trgovstva Češkoslovaške je poslala pristojnim vladnim mestom spomenico o zahtevah nemškega trgovstva k bližnjemu prenehanju veljavnosti predpisov o trgovinah z enotnimi cenami ter veleblagovnicah. Zveza zahteva, da se prepoved ustanavljanja novih podružnic industrijskih podjetij podaljša še za nekaj let. Nadalje zahteva zveza, da se določila glede teh prodajnih poostre. Nadalje zahteva trgovstvo, da se podružnice konzumnih društev glede davkov popolnoma izenačijo z drugimi trgovinami. Prav tako naj se podaljša prepoved ustanavljanja trgovin z enotnimi cenami za nekaj let. Trgovstvo zahteva nadalje, da se prodaja živil tem zadrugam popolnoma prepove.

Odgovor „Slovencu“

Glavna teza, s katero nastopa veleblagovnica »Ta-Ta«, je, da prodaja blago ceneje kakor pa samostojni trgovci. Zagovorniki »Ta-Te« pravijo zato, da je treba podjetja kakor »Ta-Ta« ne samo dovoljevati, temveč tudi podpirati, ker da so baš najbolj revnim slojem v korist, ker jim nudijo blago mnogo ceneje kakor pa trgovci.

Ta trditev zagovornikov »Ta-Te« se ponavlja kar venomer, pa čeprav so trgovci že večkrat dokazali, da je neresnična in da prodajajo trgovci blago enake kvalitete po isti ceni kakor »Ta-Ta« in podobna podjetja. Kljub temu pa je vendar še mnogo ljudi, ki verjamejo, da prodaja veleblagovnica »Ta-Ta« ceneje, in pri boju za prepoved veleblagovnic je baš to vprašanje igralo odločilno vlogo in bi baš zaradi tega uredba o veleblagovnicah kmalu ne bila podaljšana. O vsem tem se more »Slovenec« pri Savezu trgovcev v Beogradu in pri Centralnem predstavništvu prav podrobno informirati.

Ugotavljamo torej še enkrat, da je za veleblagovnico »Ta-Ta« edini argument, s katerim more nastopiti pred javnostjo, trditev, da prodaja »Ta-Ta« ceneje ko trgovci, pa čeprav je tudi ta argument neresničen.

Sedaj pa pride »Slovenec« in poroča v telefonski vesti iz Zagreba, da je bila v Zagrebu otvorjena podružnica »Ta-Te« in da je blago pri tvrdki za 10–20% cenejše ko pri drugih trgovcih. Vest je stilizirana tako, kakor da bi se dotični, ki je dal to vest, osebno prepričal ali da se je splošno ugotovilo, da prodaja »Ta-Ta« ceneje.

Nič drugega ne potrebuje »Ta-Ta«, kakor takšnih vesti v listih in ves boj trgovcev proti »Ta-Ti« mora biti brezupen. Samo veliki dnevniki naj pišejo, da je »Ta-Ta« cenejši, pa ne bo nihče mogel ustaviti prodiranja »Ta-Te« tudi v manjše kraje Jugoslavije. Pripominjamo samo še, da so tudi drugi listi poročali o otvoritvi podružnice »Ta-Ta« v Zagrebu, toda v nobenem listu nismo opazili trditve, da je »Ta-Ta« cenejši ko drugi trgovci. Drugi listi so pač poročali o odporu trgovcev in o ukrepih oblasti, noben list pa ni poročal, da bi bil »Ta-Ta« cenejši ko drugi trgovci. To je dostavil, kolikor smo mogli dosedaj ugotoviti, le »Slovenec«.

Takšen je torej dejanski položaj, na podlagi katerega smo napisali svoja izvajanja na naslov »Slovenec«. V zadevi, ki je življenjske važnosti za vse trgovstvo, saj je bila zaradi nje sklicana celo plenarna seja centralnega predstavništva, smo morali konstatirati, da je »Slovenec« s svojo vestjo — hote ali ne hote, po nerodnosti ali iz katerega drugega razloga — nastopil dejansko proti interesom trgovstva in v prilog »Ta-Ti«.

Sedaj pa je »Slovenec« zaradi naših izvajanj ogorčen in užaljen ter nam očita, da smo histerični, ker smo nastopili »zaradi navadne telefonske vesti« in ker da hočemo iz te novice kovati kapital. Moramo že »Slovenca« poučiti, da silno podcenjuje takšno »navadno telefonsko vest«, če misli, da jo vsi njegovi bralci tako nizko taksirajo kakor jo morda taksirajo poklicni novinarji. Za množico bralcev je

takšna »navadna telefonska vest« suha resnica in desetstiči so brali, da je »Ta-Ta« cenejši in temu tudi verjeli. Gre tu za efekt notice, ki ni prav nič manjši, če je notica navadna telefonska vest ali pa vest uredništva. Bralci dnevnikov takšnih razlik ne poznajo.

Slabo glasilo trgovcev bi mi bili, če bi na takšne, za vse trgovstvo pogubne vesti molčali. Po pravici bi nam mogli očitati vsi trgovci, da spimo. Zato nas tudi očitke histeričnosti niti najmanj ne zadene, temveč vidimo v tem očitku kvečjemu priznanje, da smo dobro in krepko nastopili.

Sicer pa moramo »Slovencu« reči, da bi mnogo bolje storil, če bi svojo vest čisto navadno demantiral, kakor pa, da se spušča tudi v modrovanja, ki s celo zadevo nimajo prav nobene zveze. »Trgovski list« je s svojo pisavo vedno dokazal, da pozna samo interese trgovstva in gospodarstva in da ni dostopen za prav nobene posebne politične ali celo strankarske namene. Vsi očitki v tem pogledu so zato tudi prazno mahanje po zraku, ki nas ne more niti najmanj zadeti!

Ponavljamo: Kardinalna točka vse argumentacije »Ta-Te« je, da je cenejši ko trgovci. Ta trditev, čeprav neresnična, je vendar tako važna, da naravnost razdeljuje jugoslovansko javnost v dva tabora. Iz tega vidika je tudi treba presojati naš nastop in iz tega vidika bomo presojali tudi stališče »Slovenca« — ko bo svojo »navadno telefonsko vest iz Zagreba« odločno demantiral in napisal, da »Ta-Ta« ni cenejši ko drugi trgovci.

Zahteve hotelirjev

Tudi hotelirji proti „Ta-Ti“

V nedeljo je bil v Zagrebu kongres hotelirjev iz vse države. Na kongresu so bili navzočni hotelirji iz vseh banovin, zastopane pa so bile tudi banske uprave iz Ljubljane, Zagreba in Splita, naše glavne tujsko-prometne družbe in tako tudi Zveza za tujski promet v Sloveniji.

Kongres je najprej razpravljal o poročilu uprave Jugoslovanske hotelirske zveze v Zagrebu. Nato se je kongres zahvalil banskim upravam za pomoč, ki so jo izkazale razvoju tujskega prometa. Vendar pa je moral kongres tudi konstatirati, da je ostala še cela vrsta zahtev lanskega kongresa neizpolnjena. Po daljši debati je bila sprejeta resolucija, v kateri se med drugim zahteva:

1. Hoteli, panzoni, prenočišča, kavarni in restorani večjega obsega naj se priznajo kot posebna interesna skupina, ki se more organizirati v svojih posebnih obveznih združenjih. Ta pa naj se organizirajo v Zvezi hotelirjev kr. Jugoslavije. Trg. ministristvo naj v ta namen izpremeni pravilnik o postopanju pri ustanavljanju obveznih združenj.

2. Takoj naj se izvede nujna akcija za sanacijo hotelskih podjetij, kakor je to ponovno predlagala Zveza hotelirjev.

3. Davčna obremenitev hotelov in gostinjskih podjetij je mnogo previsoka in presega njih finančno sposobnost. Zlasti so previsoke razne takse. Zaradi te davčne obremenitve ne morejo hoteli znižati cen v tej meri, da bi še v večji meri privabili tujce.

4. Razmerje turističnega dinarja do drugih valut je treba znižati v večji meri. Kongres protestira proti temu, da bi se bremena zaradi ugodnosti, ki jih daje tujski promet, prevladala samo na hotelirje. Kongres se izjavlja tudi proti maksimiranju cen v hotelih po oblastvih.

5. Hotelsko osebje je preslabo plačano, ker hotelirji zaradi veli-

kih javnih bremen ne morejo dati svojim nameščencem onih življenjskih pogojev, kakor bi jih hoteli dati.

6. Za strokovno naobrazbo hotelskih nameščencev se stori premalo. Organizira naj se strokovno šolstvo, nastavijo hotelski instruktorji in kot učni predmet naj se uvede na višjih trgovskih šolah nauk o turistik in hotelirstvu.

7. Kongres zahteva, da bodo v bodoči upravi »Putnika« zastopane tudi naše turistične organizacije ter zlasti zveza hotelirjev.

8. Poslovni obrati hotelov naj se izenačijo z drugimi industrijami ter naj se sedaj veljavne ugodnosti razširijo tudi na hotelske industrije, zlasti glede davčnih olajšav za

električno energijo in plinsko energijo.

9. Kongres pozdravlja namero, da se ustanovi posebno ministristvo za turistik in pomorstvo. Kongres prosi kr. vladu, da to namero čim prej izvede. Kongres prosi nadalje vladu, da se proračuni sedanjih turističnih odsekov pri trgovinskem ministristvu čim bolj povečajo, da bodo mogli res zadostiti svojim nalogam.

10. Končno je kongres krepko nastopil proti prodiranju tujega kapitala. Kongres smatra za svojo dolžnost, da je v tem pogledu popolnoma solidaren z drugimi gospodarskimi organizacijami. Zato se kongres tudi v celoti pridružuje protestom proti ustanavljanju veleblagovnic, kakršna je veleblagovnica »Ta-Ta«.

Batov inserat

Vsi jugoslovanski listi so te dni zopet priobčili plakati Batov inserat pod bučnim naslovom: Mi ne povišujemo cen!

Nato čitamo v tem plakatnem inseratu naslednje vsakdanje trditve: »Cene naši obutvi v prodajalnah so ostale iste, četudi so se surovine znatno podražile.

Obdržali bomo iste cene vse dotlej, dokler imamo stare zaloge surovin, ki smo jih nabavili po nižjih cenah.«

Dva stavka, ki se medsebojno izključujeta!

Prvi stavek pravi, da se cene kljub dražjim surovinam ne bodo povišale, drugi stavek pa pravi, da to ni res, ker bodo ostale stare cene samo dotlej, dokler trajajo stare zaloge, torej ko se surovine še niso podražile. Ko bo Bafa izdeloval čevlje iz dražjih surovin, pa bo cene prav gotovo dvignil, ko vsak drug.

Kaj torej na debelo oznanja, da ne povišuje cen! Ali morda smatra za čednost, da ne poviša cene za blago, ki je narejeno iz starih surovin, ki jih je kupil po stari ceni!

Nič ko prazna pena, je vse to hvalisanje. Lastna hvala se pod mizo vala, pravi slovenski pregovor.

Pa še ni zadosti te neverjetne samohvale! Inserat pravi namreč nadalje: Banovinsko trošarino pobiramo od odjemalcev posebej samo zato, ker je nismo vračunali v kalkulacijo! — Kakor da bi sploh kdo delal drugače! Kakor da ni to tako samo po sebi razumljiva stvar, da sploh drugače biti ne more! A Bafa misli, da je z njo ustrelil zajca! Res, za zelo brihtne ima bralce časopisov!

Svoj velevažni inserat zaključuje »Bafa« z geslom: naš odjemalec — naš gospodar! Kakor da bi bilo to geslo Bafina specialiteta! Kakor da se že davno vsi pametni trgovci ne bi po tem geslu ravnali! Kakor da že vajenci ne bi vedeli, da je treba vedno upoštevati želje odjemalcev! Res, pravo odkritje je Bafin plakatni inserat!

Vendar pa naši trgovci takih vsakdanjosti v inseratih ne uporabljajo! Pri nas takšne samohvale le še niso postale trgovski običaji!

Politične vesti

Ministrski predsednik Baldwin se je poslovil od svojih volilcev, ker je postal prestar, da bi mogel nositi trojno breme predsedništva vlade, šefa stranke in voditelja spodnje zbornice. Je sicer prepričan, da ima še prav tako zanesljivo politično sodbo, toda njegova življenjska sila popušča. Zato se umika. Koncem svojega poslovnega govora je opominjal svoje volilce, da ne podcenjujejo komunistične in fašistične nevarnosti. Tako treba nastopiti proti temu baciloma, da bodo vsi postali proti njima imuni.

Angleški zun. minister Eden je imel v Liverpoolu velik govor, v katerem je govoril o zunanjem političnem položaju. Pri tem je tudi analiziral točko za točko komunikacije o zadnjem zasedanju sveta Male antante ter poudaril, da se v njem izraženo stališče popolnoma krije z osnovnimi načeli britanske zunanje politike. Nato je prešel

na španske dogodke. Dejal je, da se motijo vsi, ki mislijo, da bodo v Španiji zavladali levičarski ali desničarski ekstremisti. 24 milijonov Špancev ne bo nikdar dopustilo, da bi se v Španiji vodila druga ko čisto španska politika. Čim dalje bo trajala vojna v Španiji, tem večji poraz bo za zmagovalce ko za premagance. Španski narod bo zato tudi hvaležen vsem onim, ki so bili za časa sedanja državljanske vojne nevtraln. Še vedno pa je nevarnost, da bi prišlo tudi do mednarodnih konfliktov, če se ne bi posrečilo preprečiti dohoda novih prostovoljcev v Španijo.

Nato se je Eden odločno izjavil proti delitvi sveta v dve ideološki fronti, ker mora to nujno privedi do vojne. Mednarodno zaupanje je temelj miru, načelo mednarodne politike pa mora biti: živi in pusti živeti tudi drugim. Vsak narod naj ima pravico, da po svoji volji uredi svoje življenje.

Pred Madridom se vodijo silno krvave borbe. Izgube na eni ko na drugi strani gredo v tisoče. Nekateri mednarodne brigade so bile popolnoma uničene. Poročila gen. Franca pravijo, da je ofenziva republikancev že zlomljena in da so doživeli bell sijajno zmago. Republikanci pa nasprotno trde, da je poslal gen. Franco v boj zadnje rezerve in da so se vse njegove protiofenzive ponesrečile. Na vsak način bo v kratkem znan izid velike bitke pred Madridom. — Pred Bilbaom se je položaj Baskijcev poslabšal, ker zaradi pomorske blokade ne morejo dobiti ne živil in ne municije. Angleži posredujejo, da bi se doseglo premirje na tem odseku fronte. — Govori se, da bo gen. Franco odstopil. Ta vest pa še ni potrjena.

Angleška delavska stranka namerava predlagati angleški vladi nezaupnico, ker ne štiti angleških trgovskih ladij, ki bi hotele prepeljati v Bilbao živila, kar je dovoljeno.

Poljski zunanji minister Beck namerava v kratkem obiskati Bukarešto, nato pa London, Pariz in Rim.

Pogajanja med madjarskim ministrskim predsednikom Daranyem in voditeljem stranke malih posestnikov Eckhardtom so bila brezuspešna. Eckhardt napoveduje zato v parlamentu najstrožjo opozicijo proti vladi.

Tudi v Italiji se oglašja antisemitizem, pa čeprav je Mussolini še v Libiji govoril Židom, da bodo Židje v Italiji uživali vedno iste pravice ko vsi drugi državljani. Kljub temu pa je te dni objavil rimski list »Tevere« seznam 1600 židovskih rodbinskih imen, da bi Italijani vedeli, kdo je Žid v Italiji. Ta imena so bila objavljena z namenom, da se postavijo njih nosilci na sramotni oder.

V novi nemški šolski zgodovinski knjigi se trdi, da je izbruhnila l. 1934. na Dunaju druga socialistična revolucija in da je bil pri tej priliki ubit avstrijski kancelar dr. Dollfuss. V resnici pa druge socialistične revolucije sploh ni bilo, temveč je bila to narodno socialistična revolucija in od narodnih socialistov je bil tudi ubit dr. Dollfuss.

Število brezposelnih v Nemčiji se je od februarja na marec znižalo za 366.000 na 1.245.000.

Prijateljska pogodba je bila podpisana med Turčijo in Egiptom. Novi proračun Združenih držav Sev. Amerike izkazuje pol milijarde dolarjev primanjkljaja.

Za japonske parlamentarne volitve je prijavljenih že 705 kandidatur.

Za novega načelnika GPU je bil imenovan namesto aretiranege Jagode maršal Jegorov. Imenovanje dokazuje, da je vpliv rdeče vojske znatno narastel.

Denarstvo

Stališče francoskih lastnikov naših vrednostnih papirjev

V Parizu so se začela ta teden pogajanja s francoskimi lastniki naših vrednostnih papirjev, da se dosežejo nove olajšave za plačilo francoskih posojil. Stališče naše delegacije bo precej težko, ker so francoski lastniki naših vrednostnih papirjev mnenja, da so že dovolj popustili in da ne morejo pristati še na to, da se obilicije mesto v Poincarejevih plačujo v Blumovih frankih. To stališče francoskih portenjev je označil Arnold Naville, francoski finančnik, v »Jug. Kurirju« nekako tako-le:

Haaško sodišče je l. 1929. razsodilo, da so bila posojila predvojne Srbije, sklenjena v Franciji, zlata posojila in da se morajo obresti teh posojil plačevati v francoskih frankih po zlati pariteti. Zaradi gospodarskih težkoč, v katerih je bila jugoslovanska vlada l. 1930. pa so francoski lastniki naših vrednostnih papirjev pristali na to, da se plača samo 55% obresti v zlatih frankih. L. 1933. so nato Francozi pristali na nadaljnje znižanje, da se namreč plača od teh 55% samo 10% v zlatu, za 90% pa se izdajo funding obligacije po nominalni ceni. Mesto 55% bi prejeli francoski upniki samo 30,25% v zlatu, l. 1936. so nato francoski upniki znova popustili, da se znižajo vsa plačila Jugoslavije na 23,80% v zlatu, namesto 56%, kolikor bi jim po razsodbi haaškega sodišča pripadalo. To protivrednost pa bi morala položiti Jugoslavija v Poincarejevih frankih. Ker pa je bil med tem devalviran francoski frank, je Jugoslavija mnenja, da more mesto v Poincarejevih, položiti protivrednost v Blumovih frankih, kar bi pomenilo zanjo lep dobiček. Na to pa francoski upniki baje ne morejo pristati, ker so že itak dovolj popustili in ker po njih mnenju ne more imeti devalvacija franka nobenega vpliva na višino odplačil za predvojna zlata posojila. Končno utemeljujejo francoski finančniki svoje stališče tudi s tem, da se je po oficialnih izjavah odločujočih krogov v Jugoslaviji gospodarski položaj Jugoslavije tako zboljšal, da je tudi odpadel vzrok, zaradi katerega so preje popustili francoski upniki.

Iz teh izjavanj je dovolj jasno razvidno, da bo imela naša delegacija precej težko stališče.

Stanje Narodne banke

Po izkazu Narodne banke z dne 8. aprila se je njeno stanje izpremenilo takole (vse številke v milijonih dinarjev):

Podloga se je povečala za 7,29 na 1657,5.

Devize, ki ne spadajo v podlogo, so se povečale za 44,8 na 668,09.

Vsota kovane denarja se je znižala za 4,7 na 401,5.

Razna aktiva so se povečala za 17,04 na 1.000,9.

Obtok bankovcev je narastel za 47,6 na 5429,2, obveze na pokaz pa so se zmanjšale za 1,3 na 1.978,3.

Razna pasiva so se povečala za 9,08 na 270,7.

Celotno kritje znaša 28,75%, samo zlato pa 28,19%.

Stanje naših aktivnih kliringov

Po zadnjem izkazu Narodne banke se je naš aktivni saldo proti Nemčiji, ki je narastel že na več ko 35 milijonov mark, znižal za 3,8 na 31,6 milijona mark.

V starem klirinškem računu z Italijo so se naše terjatve znižale za 0,3 na 47,3 milijona lir. V novem klirinškem računu pa se je naš dolg povečal predpretekli teden na 32 milijonov, a se je v zadnjem tednu znižal na 28 milijonov lir.

Ljubljanski Kreditni zavod za trgovino in industrijo bo izplačal tudi za preteklo leto, kakor je bilo sklenjeno na zadnji bilančni seji, 10% dividendo.

Češkoslovaška narodna banka je določila obračunski tečaj lire za ta teden na 100 lir = 151 Kč.

Cisti dobiček Zanatske banke se

je povečal od 2,21 v l. 1935. na 3,16 milijona din v l. 1936. Obširnejše poročilo o obnem zboru banke pričakujemo v petek.

Upravni odbor Jugoslovenskega Feniksa demantira vesti, da bi nameraval odstopiti svoj portfelj kateri drugi zavarovalnici, pač pa je pozval druge zavarovalnice, da mu

sporoče, po katerih pogojih bi prevzele pozavarovanje za življenjsko zavarovanje.

Češkoslovaški turisti bodo dobivali turistični dinar za 10% ceneje, kakor pa znaša borzni tečaj. Za češkoslovaške turiste je določenih 120 milijonov din.

PAB hoče postati centralna blagajna kreditnega združništva

V nedeljo dopoldne je bila v Zagrebu slovesno otvorjena podružnica Priv. agrarne banke.

Kakor je ob takšnih prilikah že navada, je bilo izrečenih tudi več govorov, od katerih je bil zlasti pomemben govor podpredsednika PAB, g. Radovića, ker je povedal marsikatero stvar, ki se navadno ne slišijo. Med drugim je dejal:

PAB je dala v 7 letih svojega obstoja okoli 1.400 milijonov din posojil približno 140.000 kmetom. Ni pa povedal, koliko so dobile od teh posojil posamezne pokrajine. Slovenija se kakor znano teh kreditov ni mogla posluževati!

Nato je govoril o kmečki zaščiti in dejal, da je bilo v 4 in pol letih provizorija izdanih 22 uredb in zakonov. (Kmeti dolžniki morajo res že postati juristi!) Ta provizorij je čisto omajal morale dolžnikov. Končno je bila prepuščena PAB likvidacija kmetijskih dolgov kakor preje finančna likvidacija agrarne uprave na bivših veleposestvih. Za likvidacijo kmečkih dolgov izda PAB 4% obveznice za 800 milijonov din.

G. Radović je naglašal nadalje, da PAB ni politična ustanova in da so v njenem upravnem odboru zastopniki iz vseh pokrajin. (Zakaj pa se ne dovoli podružnicam avtonomija?)

Leta 1926. so znašali vsi dolgovi kmetov 3 milijarde din, dohodek kmetov pa 30 milijard, leta 1931. so se dolgovi dvignili na 7 milijard, dohodek pa je padel na petnajst milijard.

Z novo uredbo so kmetijski dolgi znižani za 40%. Preje so morali kmetijski dolžniki plačati 800, sedaj morajo plačati le 130 milijonov. Kmečki dolgi so sicer v naši državi relativno manjši ko v Poljski, Češkoslovaški, Madjarski in Romuniji, zato pa je tudi rentabilnost našega kmetijstva neprijetno manjša.

Kmečki dolžniki bodo plačali v 12 letih 2.217 milijonov din obresti, država pa 2.500 milijonov in vse to, kar ne bi plačali kmečki dolžniki.

Portfelj dolžnikov, ki je bil izročen PAB, ni enak. Pri nekaterih dolgovih bo PAB izgubila, pri drugih ne. Uredba pa postopa proti vsem dolžnikom enako. Treba je, da se v tem pogledu uredba izpremeni, da bo bolj pravična.

Denar, ki ga bo dobila PAB od dolžnikov, bo posojala kmetom. Ti krediti bodo ceneni. (Ali je podano jamstvo, da bo tudi Slovenija deležna teh cenjenih kreditov?)

Narodna banka bi morala sprejeti v reeskont kmetijske menice za okoli 400 milijonov din in bi smela zaračunavati kmetom le 3% obre-

sti, da bi dobili kmetje ta posojila od zadrug po 5%.

G. Radović zahteva, da se izda posebna uredba o kreditiranju kmetovalcev in da bi po tej uredbi PAB imela nadzorstvo nad vsemi zadrugami, ki sprejemajo hranilne vloge (!). Ves presežek denarja bi morale izročiti zadrugi PAB, ki bi s tem denarjem financirala druge zadrugi ter postala s tem

centralna blagajna vsega kreditnega združništva.

PAB bi se potem bavila tudi z vprašanjem kolonizacije, dajala bi hipotekarne kredite tudi manjšim posestnikom in kreditirala vodne zadrugi (katerih v Sloveniji ni), poleg tega pa bi dajala kredite tudi produkcijskim in prodajnim zadrugam. Končno je pripomnil g. Radović, da banke nikdar ne bi

zašle v sedanji težki položaj, če bi jim Narodna banka pravočasno priskočila na pomoč.

Iz teh besed vodilnega funkcionarja PAB se jasno vidi, da se bo centralizacija denarništva še nadaljevala. Vse kreditno združništvo pride pod kontrolo PAB. Ali je morda v tem vzrok, da se slovenskim kreditnim zadrugam ni hotelo pomagati?

Iskreno bi bilo želeli, da bi se naši denarni krogi za vsa ta izvajanja prav resno zanimali in da bi tudi naši politiki že enkrat prenehali s svojo pasivnostjo glede rešitve našega kreditnega združništva. Centralizacija vsega denarništva, podreditev kreditnega združništva PAB, to bi pomenilo definitivni konec našega kreditnega združništva. In kljub temu res ne bomo nič ukrenili v zaščito naših posojilnic in hranilnic?

Važna konferenca lesnega gospodarstva

V soboto dne 10. aprila t. l. je bila na Sušaku dobro obiskana konferenca predstavnikov lesne industrije in trgovine, zastopane po Zvezi industrijcev za dravsko banovino, Združenju industrijcev za savsko banovino, Zvezi industrijcev in trgovcev gozdnih proizvodov Zagreb ter Zvezi lesnih industrijcev in trgovcev Sušak. Konferenci je predsedoval dr. Ernst Rekar, industrialec z Jesenic.

Po poročilih, ki so jih predložile poedine organizacije, in po izčrpnih razpravi so bili sprejeti ti soglasni sklepi v vseh aktualnih vprašanjih:

1. Z ozirom na uredbo o organizaciji Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine se je ugotovilo, da bi izvajanje onih določb te uredbe, ki se nanašajo na reglementiranje izvoza proizvodov lesnega gospodarstva, pomenilo za lesno industrijo nepotrebne in škodljive ovire za svobodo poslovanja in iniciative. Zato se bo kraljevska vlada zaprosila, da one določbe uredbe, ki bi se mogle uporabiti za reglementiranje proizvodnje in izvoza lesnega gospodarstva, razveljavi.

2. Izkušnje so dokazale, da sistemi kontingentiranja, preferencialov in kliringov niso nikomur prinesli koristi, temveč so samo ovirali normalni razvoj mednarodne izmenjave blaga kot glavni pogoj za normaliziranje gospodarskih razmer na svetu. Ta sistem je na umeten način usmeril mednarodno trgovino na nenaravna pota ter je povzročil škodo potrošnikov, obenem pa zmanjšal izkupiček na škodo proizvajalca.

Te izkušnje naj se v čim večji meri upoštevajo ob priliki bližnjih trgovinskih pogajanj z drugimi državami. Zlasti velja to za trgovinska pogajanja z Italijo. Tradicionalne prijateljske zveze med jugoslovanskimi izvozniki in italijanskimi uvozniki, ki so ostale nedotaknjene skozi vsa razdobja naših gospodarskih odnošajev z Italijo v zadnjem času, bodo omogočile normalen in za obe strani koristen razvoj poslovanja, ako padejo vse ovire in omejitve. V teh pogajanjih si je treba prizadevati, da se ustvari možnost postopnega jačjega razvoja našega izvo-

za lesa v Italijo s čim manjšimi omejitvami in s čim večjo prožnostjo, zlasti v plačilnem prometu.

Skladno s tem si je treba prizadevati, da se čim bolj omeje in ukinejo obstoječi kliringi kot najškodljivejši pojavi v mednarodni trgovini, kar velja zlasti tudi za pogajanja s Švico.

3. Z ozirom na uredbo o minimalnih mezdah, ki stopi dne 13. t. m. v veljavo, se je ugotovilo, da je potreba akordnega dela v lesni industriji izven vsake diskusije.

4. Z ozirom na sedanje stanje lesnega izvoza je neobhodno potrebno, da se obstoječe luke izgrade ter usposobijo za življenjske potrebe našega izvoza. V tem smislu je potrebno, da se sredstva novega kredita za potrebe luk izkoristijo v to svrhu.

Obstoječe paroplovne zveze ne zadostujejo za reden izvoz, a zlasti ne za rastoči izvoz v Anglijo.

5. Končno se je v razpravi o splošnih razmerah v lesnem gospodarstvu ugotovilo, da je porast cen pripisovati porastu cen lesa na panju, ki je prišel do izraza pri licitacijah za les iz državnih, samoupravnih gozdov, nadalje porastu delavskih mezd in zlasti povišanju vseh javnih davštin: davkov, raznih banovinskih in drugih doklad ter taks.

Ker je bilo na tej konferenci zastopano celokupno lesno gospodarstvo iz dravske in savske banovine, ki predstavlja pretežni del našega lesnega gospodarstva, se pričakuje, da bodo na tej konferenci sprejeti sklepi odločujoči za reševanje vseh vprašanj, ki se nanašajo na lesno gospodarstvo.

Konkurzi - poravnave

V konkurzni zadevi Ivana Lončarja v Trzinu bo narok za razpravljanje in sklepanje o novem poravnalnem predlogu 22. maja ob 9.15 pri sodišču v Trzinu.

Končno je poravnalno postopanje trgovca Ivana Pernuša v Kranju.

Odobruje se poravnava izven konkurza, ki jo je sklenil trgovec Drago Franz s svojimi upniki.

Praktični trgovski nasveti

Vrednost popisa

V prejšnjih časih so se bolj zavedali pomena popisa kot pa v današnjih časih, ko se vsakemu mudi, posebno pa trgovcu. Šef ne zmore vsega sam, zato pa večkrat kot si mislimo pritisne prav ošabno tudi najmlajši vajenec štampiljo na kako naročbo in pod štampiljo imenitno podpiše s svojim imenom, pred katero postavi: Za..... Pr. pa. si ne upa podpisati, ker takšno pravico ima le večji gospod od njega.

Zbog takih podpisov od strani za podpis nepoklicanih oseb so nastale že sitnosti. Trgovec nikakor ne sme dopustiti, da bi poljubni podpisoval pod štampiljo. Vse naročbe, vsa pisma, potrdila itd. naj podpisuje le šef sam ali pa naj pooblasti katerega nastavljenca, da podpisuje v primeru odsotnosti šefa ali če zbog kakega drugega zadržka ni mogoče dobiti gospodarjevega podpisa.

Le na ta način so izključeni nedostaki in zlorabe. Prejemnik naročila mora biti brez skrbi glede veljavnosti podpisa, da mu ne grozi kaka neprilika, ker podpis, katerega on smatra za pravilnega, ni pravilen.

Koliko je vredno sinovo delo?

V neki trgovini je skoz deset let pomagal očetu sin. Skoz vsa leta ni dobival od očeta za svoje delo nikake plače, le vso preskrbo je imel doma. Po očetovi smrti bi naj prevzel trgovino in izplačal materi in sestrám njihove deleže.

Vprašal me je, koliko si sme zaračunati za svoje desetletno delo v trgovini.

Najprej sem ga opozoril na zastaranje, potem pa na to, da je zelo težko določiti primerno protivrednost za desetletno delo, ker se ni nikdar določila kaka plača. Svetoval sem mu, naj skuša zlepa pobotati se z materjo in s sestrām, da mu pripade trgovina po nižji ocenitvi in da tako dobi neko nadomestilo za svoje dolgoletno delo v očetovi trgovini.

Če bi se ne mogli zediniti, naj skuša dokazati, da noben trgovec ne daje svoje pomoči zastoni, temveč da mu pripada plača, kakršno bi dobival enako sposoben nastavljenec. Ako bi se ne mogli dogovoriti, naj dediči med seboj izdružijo trgovino.

V primeru tožbe bi večina njegovega službenega zahtevka bila zastarana.

Nekje sem slišal, da je boljša mršava sprava kot mastna tožba.

F. Z.

Občni zbori

16. redni občni zbor delničarjev Splošne stavbene družbe v Mariboru bo dne 27. aprila ob 11. v prostorih elektrarne Fale v Mariboru, Vrazova cesta 2/I. Delnice treba položiti 8 dni pred občnim zborom pri društveni blagajni, pri Ljubljanski kreditni banki ali Zadrugi gospodarskih banki ali pa pri Schweizer Bankverein v Baslu.

Tovarna verig, d. d. v Lescah ima 15. redni občni zbor 29. aprila ob 11. v sejni dvorani Ljubljanske kreditne banke. Delnice treba položiti vsaj šest dni pred občnim zborom pri Ljubljanski kreditni banki.

Kopališka družba Kamnik d. d. s sedežem v Ljubljani ima občni zbor dne 22. aprila ob 17. v Beethovni ulici 14. mezz. Delnice je treba položiti vsaj 6 dni pred občnim zborom na sedež družbe.

Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku, d. d., ima svoj redni občni zbor dne 20. maja ob 10.30 v Celju. Delnice treba položiti vsaj tri dni pred občnim zborom pri tvorniški blagajni družbe v Hrastniku.

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 3

Telefon št. 22-72.

Vsak trgovec mora biti naročnik „Trgovskega lista“

Pogajanja za egiptске zaklade

Pod predsedstvom švicarskega zveznega predsednika Motta se je začela v ponedeljek v Montreuxu konferenca o egiptskih kapitulacijah. V trenutku, ko je Vel. Britanija priznala suverenost Egipta, je imel Egipt tudi razlog in možnost, da kapitulacije kratkoma odpove. Ker pa hoče postati Egipt član Zveze narodov, je resigniral na to možnost in se začel pogajati z interesiranimi državami, da se odpovedo kapitulacijam. V ta namen je bila sklicana konferenca v Montreuxu, na kateri je zastopanih 12 kapitulacijskih držav, namreč Belgija, Danska, Francija, Anglija, Grčija, Italija, Nizozemska, Norveška, Portugalska, Španija, Švedska in U. S. A. Na konferenco pa so bile povabljene še Nemčija, Avstrija (obe sta se morale po svetovni vojni kapitulacijam odreči), Rusija, Švica, Poljska, Jugoslavija in Češkoslovaška. Nemčija in Švica sta udeležbo odklonile, Italija pa se konference udeleži, čeprav bodo morali njeni delegati sesti za isto mizo z zastopniki vlade v Valenciji, ki je Italija ne priznava. Mnogo se govori tudi to, da bo Jugoslavijo zastopala na konferenci Francija.

Pri kapitulacijah ne gre le za pravico tujcev, da jih egiptovska sodišča ne smejo soditi, temveč tudi za razne gospodarske privilegije, ki so si jih pridobile posamezne države in pa razne zasebne družbe. Vrednost teh pravic se ceni na 50 milijard zlatih frankov, od katerih se polovica tiče Francije. Za konferenco vlada zato naravno zelo veliko zanimanje.

Črna kronika

Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani

je izdalo to okoliščino o otvorjenih in končanih konkurzih in prisilnih poravnava izven konkurza za čas od 16. do 31. marca.*

OTVORJENI KONKURZI:

Drinska banovina: Stanojević Andrej, Loznica.
Donavska banovina: Marković Ivan, krojač, Ruma.

RAZGLAŠENE PRISILNE PORAVNAVE

Savska banovina: Adler Adolf, Osijek; Edison Bell Penkala d. d., Zagreb; Gjuričević Gjura, Podr. Slatina; Kurath Joahim »Zlatno Janje«, Zagreb, Sermaževa 4; Toplak Dragan, Kostajnica.
Donavska banovina: Pekurar Jovan, Alibunar.
Beograd, Zemun, Pančevo: Stančević Todor M., Beograd, Ulica Cara Nikole II.

KONČANI KONKURZI:

Savska banovina: Lejko Bela, Tompojevca.
Primorska banovina: Chmielewski Alfred, Split.
Drinska banovina: Bakšić i Čatović, Sarajevo.
Donavska banovina: Andrić Zivan, poljedelec, Parcan; Filipović Radivoj, Vrčin; Gagić Simo, Parcan.
Moravska banovina: Donović Dimitrije, Zajčar; Krstić P. Srećko, Babušnica.
Beograd, Zemun, Pančevo: Djordjević Miodrag, Beograd; Golub Stjepan, Beograd; Jurišić Dušan, Beograd; Radosavljević Jevta, Beograd, Kralja Aleksandra ul. 253.

POTRJEJENE PRISILNE PORAVNAVE:

Savska banovina: Grahovac Tezija, Zagreb, Jurišićeva 18.
Vrbska banovina: Bakalbašić Adem, Prnjavor.
Donavska banovina: Komboš Henrik, St. Bečej.
Beograd, Zemun, Pančevo: Simić Stojan i brat, Beograd.

USTAVLJENE PRISILNE PORAVNAVE:

Primorska banovina: Vilogore Mustafa umrlog Omera, Mostar.
Drinska banovina: Mević Avde, Visoko.

POTRJEJENE PRISILNE PORAVNAVE V KONKURZU:
Primorska banovina: Bakotić Božidar, Šibenik.

* Podatke za dravsko banovino smo izpustili, ker jih objavljamo sproti. Vsi drugi podatki, ko o rokih, kvotah itd., v tajnistvu društva.

Anton Coklin:

Še o interesni skupnosti

Udarjeni so predvsem manjši trgovci in prodajalci

V »Službenem listu« z dne 7. aprila t. l. je izšla uredba o izpremenbah in dopolnitvah uredbe o skupnem davku na poslovni promet št. 16.100 z dne 14. marca 1931 z vsemi njenimi poznejšimi izpremenbami in dopolnitvami.

Ta uredba obravnava zopet že znano interesno skupnost med dobaviteljem in odjemalcem, v katerih primerih se plača skupni davek od tržne nadrobne cene blaga, zmanjšane za 10%. V drugem odstavku te uredbe je določba, da je podana taka interesna skupnost, brez nadaljnjega dokazovanja, že v primeru, ako dobavi proizvajalec več kot 15% skupne količine ali proizvodne vrednosti enemu odjemalcu.

Bojim se, da bo treba zaradi te famozne 15% interesne skupnosti izdati še celo kopo pravilnikov.

Povsem nejasna je zahteva, da mora proizvajalec take 15% interesne skupnosti to že v začetku leta prijaviti davčni upravi, sicer zapade kazni v impozantnih zneskih od din 50.000 do din 300.000. Prijava mora biti torej že zelo važna. Vzemimo, da je neki trgovec imel v preteklem letu neznansko srečo v tem, da so nekateri njegovi odjemalci naročevali njegove proizvode v tako enakih množinah, da ima vseh 6 njegovih primerov interesne skupnosti. Te kandidate je v začetku novega leta prijavil davčni upravi. Žal pa v zadnjem času ti odjemalci niso bili z blagovnimi dobavami tega trgovca zadovoljni in so kot taki povsem izostali. Kaj pa sedaj? Prijavljeni so za višji skupni davek, računov pa ni nobenih, da bi se jim ta tudi zaračunal. Na vrsto so prišli drugi kandidati, ki pa pridejo v ožjo volitev šele koncem leta. Tudi ti bodo prijavljeni, vendar pa se sedaj spet ponovi isti primer kakor pri prvih. Ne vem, v kake svrhe bo potem porabila davčna uprava sezname takih kandidatov.

Jasno je, da proizvajalec lahko le koncem leta točno ugotovi interesne skupnosti in ravno tako jasno je tudi, da ne more zaračunati skupnega davka od tržne cene za nazaj. Ravno tako je nemogoče da bi trgovec že tudi prijavljenim kandidatom za povišani davek zaračunal tega že od začetka leta, ker vendar ne more nihče naprej garantirati, da bo odjemalec tudi v tekočem letu ostal v tej zavidni vredni interesni skupnosti.

Tudi obračunavanje skupnega davka od nadrobne tržne cene bo imelo svoje težave. Vzemimo za primer manjšega lesnega trgovca ali žago, ki dobavlja 50% svojega lesa ali izdelka stalnemu odjemalcu, ki je veletrgovec z lesom. Interesna skupnost je torej v tem primeru podana. Kako naj sedaj tak dobavitelj zaračuna skupni davek od nadrobne tržne cene, ko pa njegov odjemalec niti ne ve, kje bo les na drobno prodan. Vendar ni vse eno, ako se prodaja v Zagrebu ali Beogradu, Nišu ali celo v Skoplju. Ako se bodo na primer upoštevale zagrebske nadrobne cene, les pa se bo morda pozneje v Skoplju na drobno prodal, bi bil vendar to najlepši primer davčne utaje, ki bi se dal kaznovati po najmanj 15 paragrafi. Ali, trgovec zaračuna skupni davek po sedanjih nadrobnih cenah, blago pa je prodano šele čez pol leta, ko so se cene dvignile za 50%? Kaka velikanska zguba preti v takih primerih državnemu fiskusu.

Sicer je pa pri tej uredbi, kakor pri vseh drugih enakih, glavna napaka ta, da bo zadela le manjše trgovce in manjše proizvajalce.

Veletrgovci s sto in sto odjemalci ne bo imel takih interesnih skupnosti, akoravno ima morda večje število odjemalcev, ki se izključno poslužujejo le njegove trdnice kot svojega dobavitelja, in so torej praviloma že nekakšne filijale tega veletrgovca. Ker pa ne vzamejo blaga v 15% vrednosti letnega prometa te veletrgovine, dasi je morda njihov odjem večji kakor dobava manjšega trgovca, ne bodo mikdar plačali višjega skupnega davka, ker jih v to zakon ne sili.

Iz tega sledi, da bodo mali trgovci kot dobavitelji polagoma ali pa tudi naenkrat odpadli, ker se bo vsak odjemalec bal plačati višje-

ga skupnega davka ter bo v bodoče raje kupoval pri veletrgovcih, pri katerih bode ta skrb odpadla.

Potrebno je pa vprašanje, kako bodo davčne uprave pobirale ta višji skupni davek od raznih šušmarjev, ki so se v zadnjem času z vso energijo vrgli v posle lesne trgovine in odjedajo kruh legitimnim trgovcem. Tukaj je prihranjen državni fiskusu še neobdelano polje, ki bi donosalo stoteren sad, ako bi se izdal poostren zakon za zatiranje šušmarstva in predpisala kazen za prestopke v prilično isti izmeri, kakor je predpisana za utajo filijalk in interesne skupnosti.

Interesna skupnost se mora prijaviti

Davčna uprava za mesto Ljubljano razglasa:

Proizvajalci, zavezani skupnemu davku na poslovni promet, morajo po določilih spremenjenega drugega odstavka čl. 4. uredbe o skupnem davku na poslovni promet, št. 16.100 z dne 14. marca 1931 (gl. Službeni list kos 28 z dne 7. aprila 1937.) prijaviti pristojni davčni upravi interesne skupnosti, ki že obstoje, do konca aprila 1937, po tem roku na novo nastale pa v 15 dneh od dneva njih nastanka.

Interesna skupnost med proizvajalcem in drugo pravno ali fizično osebo obstoji vselej, kadar znaša dobava drugi osebi več ko 15% skupne količine ali proizvodne vrednosti blaga, ki ga proizvajalec da v enem letu (koledarskem ali

poslovnem) v promet v območju kraljevine.

Da obstoji taka interesna skupnost, mora prijaviti proizvajalec pristojni davčni upravi najkasneje v mesecu dni po preteku vsakega (koledarskega ali poslovnega) leta.

Proizvajalec, ki ne prijavi v določenem roku, da obstoji interesna skupnost po drugem ali tretjem odstavku tega člena, se kaznuje v denarju od 50.000 do 300.000 dinarjev. To kazen izrekajo prvostopna davčna oblastva, kazen pa ne izključuje posebne kazni zaradi davčne utaje.

Če poda proizvajalec v takšni svoji prijavi netočne podatke, se mora postopati po določbi poslednjega odstavka člena 18. te uredbe; razen tega pa odgovarja proizvajalec tudi zaradi davčne utaje.

Doma in po svetu

Ministrski predsednik Izmet Ineni in zunanji minister dr. Ružič Aras sta bila v Beogradu nad vse prisrčno sprejeta. Še isti dan dopoldne sta imela prve konference z dr. Stojadinovićem. V Gardijskem domu je bil nato prvi banket, na katerem sta izrekla dr. Stojadinović in turški ministrski predsednik Izmet Ineni dve pomembni zdravici.

Dr. Stojadinović se je v svoji spomenici najprej spominjal svojega lanskega obiska v Ankari ter zlasti naglasil, kako se je pri tej priliki divil velikanskemu napredku, ki ga je doživel turški narod pod Kemalovim vodstvom. Nato je pozdravil ministrskega predsednika Izmet Inenija, ki ga ves naš narod spoštuje kot hrabrega vojaka, modrega državnika in velikega rodoljuba. Nato je govoril o političnem sodelovanju Jugoslavije in Turčije, ki imata ta skupen cilj, da vodita miroljubno in konstruktivno politiko Balkanske zveze, ki jo tako srečno dopolnjuje Mala antanta. Sestanek zastopnikov Turčije in Jugoslavije je zato vedno prispevek za mir.

Ministrski predsednik Izmet Ineni se je zahvalil za pozdrave ter poudaril, da je Balkanska zveza dokazala svojo sposobnost, da izvede svoje naloge. Njena miroljubna politika ji daje možnost, da si številko svojih prijateljev stalno veča, nikdar pa ne znižuje. To dokazuje tudi oba sporazuma, ki ju je Jugoslavija tako srečno sklenila. S temi sporazumi Jugoslavija le omogoča, da se v okviru starih prijateljev sklepajo še nova.

Izmet Ineni je v spremstvu zun. min. dr. Arasa obiskal Oplenac, kjer je položil na grob kralja Aleksandra venec in zlato spominsko ploščo, ki jo je poklonil v spomin kralja Aleksandra predsednik Kemal.

Bivši ministrski predsednik dr. Milan Srškić je umrl v Beogradu v starosti 57 let. Pokojnik je bil rojen sicer v Beogradu, živel pa je v Bosni in se je že zgodaj udeleževal v javnem življenju Bosne ter se poročil v Sarajevu s hčerko znanega srbskega sarajevskega bo-

gataša Jevtanovića, kateremu je mogoče ob izbruhu svetovne vojne razdeljal vso hišo. (Drugo hčerko Jevtanovića je poročil poslanik Spalajković.) Med vojno je služil dr. Srškić najprej v avstrijski vojski, a prišel kmalu v rusko vojno ujetništvo, nakar mu je omogočil Spalajković, ki je bil takrat poslanik Srbije v Petrogradu, da se je vrnil v Srbijo. Po preobratu je postal predsednik časne vlade v Bosni in Hercegovini ter voditelj bosanskih radikalov. Bil je ponovno minister, nato pa po gen. Živkoviću imenovan za ministrskega predsednika. Po nastopu vlade JNS se je dr. Srškić umaknil iz političnega življenja.

V Ljubljani je umrl trgovec Mihael Vlai, ki je užival zbog svojega dobrega značaja splošno spoštovanje. Znan je bil tudi kot vnet ljubitelj prirode. — V Ljutomeru je umrl trgovec Franc Repič, bivši podpredsednik tamošnjega združenja. Bil je zvest pristaš trgovske stanovske misli. Bodi obema ohranjen časten spomin.

V Zagrebu je bila v torek skupščina Centralne industrijskih korporacij. Slovenska industrija je bila na seji zelo dobro zastopana. Podrobnejše poročilo o poteku skupščine bomo priložili v eni prihodnjih števil.

Trgovinska zbornica v Splitu je zahtevala, da se za šest mesecev oprosti carine žveplo in žvepleni cvet. Carinski tarifni odbor finančnega ministrstva je že začel o tem predlogu razpravljati. Češkoslovaška vlada je sklenila, da zgradi na zagrebskem velesejmu paviljon češkoslovaške republike, v katerem se bodo razstavljali predmeti čisl. nacionalne industrije.

Rimski listi poročajo, da nameravajo Italijani zgraditi v Jugoslaviji avtomobilsko tvornico. Tudi več drugih podjetij nameravajo postaviti v Jugoslaviji italijanski kapitalisti. Da bi se ti posli gladkeje razvijali, bi se ustanovila v Beogradu tudi nova italijanska banka.

V mlavskem okraju v moravski banovini so bila odkrita velika ležišča galenita, ki ima po analizi laboratorija beograjske univerze 67,5% svinca, 4,28% cinka ter 1184 gramov srebra in 4 grame zlata v toni rude.

Češkoslovaška vlada je izpolnila svoje obljube nemškim aktivistič-

nim strankam, da bo znižala brezposelnost v pretežno nemških okrajih. Sedaj so bili objavljeni podatki o nazadovanju brezposelnosti na Češkoslovaškem. Iz teh podatkov je razvidno, da se je brezposelnost v l. 1937. znižala v vsej Češkoslovaški za 4,1 do 4,6%, v pretežno nemških okrajih pa od 8,2 do 9,5%.

V vestibulu berlinske Gestapo (tajne policije) iznenadi obiskovalca naslednji napis: Ne se razburjati, temveč globoko dihati! Komentari naj si napravi vsak bralec sam!

Italijanska vlada je odobrila načrt za svetovno razstavo v Rimu l. 1941. V ta namen bo zgrajenih več novih cest in več pristanišč ob Tiberi.

Zunanja trgovina

Da bi povečala prodajo svojih proizvodov v Jugoslaviji je tvrdka Adlerwerke iz Frankfurta prevzela zagrebsko tvrdko »Optima«, trgovačko d. d., ki bo prevzela vse zastopstvo za Adlerwerke v Jugoslaviji. Istočasno se je izpremenila tudi uprava »Optime« ter so vstopili v upravo tudi člani uprave Adlerwerke v Frankfurtu.

Tudi na Češkoslovaškem se bodo podražila vsa tiskarska dela zaradi višjih cen za surovine za 7 do 15%.

Prošnje za uvozna in izvozna dovoljenja se vlagajo odslej na Češkoslovaškem samo na trgovinsko ministrstvo, ne pa tudi na devizno komisijo.

S pšenico je bilo letos posejanih v Združenih državah Sev. Amerike 8,5 milijona ha, to je še enkrat več ko l. 1936.

Zaradi poročil o dobri žetvi kakaoa so v Londonu cene za kakao, ki so se dvignile že od 45 na 53 šilingov, zopet padle na 50 šilingov.

Dobave - licitacije

Mestno poglavarstvo v Ljubljani razpisuje dobavo 2000 m litoželeznih cevi 80 mm in 1000 m litoželeznih cevi o 100 m. Ponudbe je poslati do 1. maja mestnemu gradbenemu uradu, odsek za vodovod pod značko »Vodovodne cevi«.

Mestno poglavarstvo ljubljansko, oddelek VI, odsek za vodovod razpisuje dobavo 250 vodomerov. Ponudbe je poslati v zaprtim ovoju do 1. maja mestnemu gradbenemu uradu, odsek za vodovod pod značko »Vodomeri«.

Mestna plinarna ljubljanska razpisuje dobavo enega drobilca za koks, učinka 5000 kg na uro. Ponudbe je staviti najkasneje do 24. aprila v dvojni kuverti z navedbo na notranji kuverti: »Ponudba za drobilce«. V ceni mora biti vračunana že mestna trošarina.

Rim. kat. verska občina v Dol. Lendavi razpisuje ofertno licitacijo za tesarska, zidarska, mizararska, kleparska dela pri popravilu cerkve. Celotni proračun znaša 130.273 din. Pismene ponudbe je vložiti do 22. aprila. Licitacija bo 22. aprila ob 10. v pisarni verske občine v kantotoriji.

Radio Ljubljana

Četrtek, dne 15. aprila. 12.00: Plošče — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Ura lahke glasbe: Ruski zbor in orkester »Jar« — 14.00: Vreme, borza — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. R. Kolarič) — 19.00: Čas, vreme, poročila, obvestila — 19.30: Predavanje min. za telesno vzgojo naroda — 19.50: Zabavni kotiček — 20.00: Domači vzoki. Sodelujejo: radijski orkester, akademski pevski kvintet in plošče — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Esperantska oddaja: »Ljubljana«.

Petek, dne 16. aprila. 11.00: Šolska ura: Z našimi splavarji do Beograda, reportaža (Oskar Hudales) — 12.00: Plošče — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Koncert radijskega orkestra — 14.00: Vreme, borza — 18.00: Ženska ura: Kaj mora vedeti žena o hraniloznanstvu (gđ. Anica Lebarjeva) — 18.20: Harmonika in citre (plošče) — 18.40: Francosčina (dr. Leben) — 19.00: Čas, vreme, poročila, obvestila — 19.30: Naše sodelovanje na mednarodni lovski razstavi — 19.50: Zanimivosti — 20.00: TV, koncert ljubljanskega godalnega kvarteta: Belajef: Kvartet. I. Rimski Korsakov, II. Ljadov, III. Borodin, IV. Glazunov — 20.50: Šaljapin poje (plošče) — 21.10: Francoske koncertne suite (radijski orkester) — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.30: Angleške plošče.